СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 121. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 26. травня 1931. VOL. XXXIX. No. 121. Jersey City, N. J., Tuesday, May 26, 1931. THREE CENTS.

ФАРЕЛ КАЖЕ, ЩО НАЙГІРШЕ ВЖЕ МИНУЛО

НЮ ЙОРК. — Джеймс А. Фарел, президент „Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен", говорив на радіо про бизнесовий застій і економічну скруту. Він каже, що вже є певні познаки, що найгірше минуло, та що в промислі є слідний зворот до ліпшого.

Та американський добробут, говорив Фарел, залежить теж від вивозу. Треба вивозити з Америки річно принаймні 10% випродукуваних товарів, яких Америка не може сконсумувати. Значить, найважніше завдання знайти для тих товарів ринки збуту.

Біда є в цілім світі. Але найкраще її ліквідувати в той спосіб, що заведеться порядок у своїм власнім краю. Бо, каже Фарел, коли Америка зрівноважиться економічно, то тимсамим допоможе й цілому світови ліквідувати економічну депресію.

ВИДАЮТЬ НА АЛЬКОГОЛЬ БІЛЬШЕ ЯК НА АВТОМОБІЛІ.

ВАШИНҐТОН. — „Асосіейшен еґенст ди Прогибішен Амендмент" оголосило звіт у справі прогибіції. Зі звіту виходить, що вибір недозволених алькоголічних напитків являється в Америці одною з найбільших промисловостей. Після того звіту вартість випродукуваних у 1929 році автомобілів виносила $2,793,166,812, а нафтовий промисл приніс у тім самім часі в приходах $2,954,077,960.

На алькоголічні напитки населення Америки видало в 1929 р. $2,848,000,000, а то: $2,200,000 на горівку, $395,000,000 на пиво й $253,000,000 на вина.

З того виходить, що мешканці Злучених Держав пють тепер тільки одну третину тої скількости пива, яку споживали до світової війни, але зате пють два рази більше вина.

Ціна за алькоґолічні напитки піднеслася, як подає отсей звіт, на 300%. На загал видатки на алькоголічні напитки зросли на $1,000,000,000. Дуже зросла ціна на гострі напитки. Пересічно плачено в 1914 р. за галон алькоголічних напитків $5.50, а тепер треба платити $11.

ВОЗДУШНА АРМАДА В НОВІЙ АНҐЛІЇ.

СПРІНҐФІЛД (Масачусетс). — Понад 500 літаків американської воздушної фльоти подалися з Ню Йорку до Нової Анґлії, щоби продовжати там маневри.

МАНЕВРИ НЕ КОШТУЮТЬ АНІ „НІКЛЯ".

СПРІНҐФІЛД. — Ф. Трубі Дейвисон, заступник секретаря війни, опрокидує закиди комуністів, будьтоби армія видала на маневри воздушної фльоти $3,000,000. Дейвисон каже, що не видано навіть одного „нікля", бо маневри не є нічим іншим, а тільки вправами, а летун мусить літати, бо інакше не навчиться свого ремесла. І мусить завжди вправлятися, бо тут головне вправа, а не теорія. Кождий летун, каже Дейвисон, мусить вправлятися певну скількість днів. Маневри почислені саме до тих днів. І тому є вони звичайними вправами і не потягають за собою ніякого осібного видатку, а зате з боку вивчення воєнного ремесла приносять велику користь.

ЗНАЙДЕНО ВБИВНИКІВ ВИВІЄН ҐОРДОН.

НЮ ЙОРК. — Вкінці викрито тайну вбивства Вивієн Ґордон, котру задушено в Вен Кортленд Парку. Гери Шлітен, шофер, котрий віз Ґордон, зізнав, що її задушили в автомобілю рекетіри Гери Штайн і Ґрінгавер, котрий йому помагав.

ЗАВОРУШЕННЯ ПО ТЮРМАХ.

ВАНДАЛЯ (Ілінойс). — Понад 500 вязнів збунтувалися і підпалили спальні кімнати. Прийшло до стрілянини зі сторожею і є богато ранених.

ПОВІНЬ У ПАРАҐВАЮ.

АСУНСІОН. — Ріка Параґвай розлялася на 20 миль широко. Фармери втікають тисячами, залишаючи хати і ввесь свій доробок.

ПОЧТОВІ ОЩАДНОСТИ.

ОРЕНДЖ (Вірджінія). — Президент Гувер обговорював підчас недільного відпочинку з ґенеральним постмейстром Бравном обмеження почтових видатків, щоби в цей спосіб зменшити буджетовий дефіцит.

Пороблено обмеження, які повинні заощадити в біжучім році $38,000,000, а в двох роках $53,000,000.

ВЗИВАЄ ЗАҐАЛ ДО БОРОТЬБИ З БАНДИТИЗМОМ.

НЮ ЙОРК. — Ґенеральний прокуратор, ґенерал Джан Бенет мол., каже, що американський нарід боїться передавати владі свої досвіди з бандитами. Всі, каже Бенет, нарікають на рекетірів, але ніхто не хоче донести владі про поодинокі злочини, заподіяні рекетірами. І тому, каже далі Бенет, американський нарід мусить в першу чергу набрати відваги й доводити до публичного відома про бандитів, бо тільки тоді влада зможе викорінити це лихо.

НЕВДАЧА ЗБІЖЕВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Збіжева конференція в Лондоні, в якій приймали участь ті держави, що продукують пшеницю, скінчилася повною невдачею. Америка заявила, що вона не прийме участи в жадній міжнародній умові, яка нормувалаб вивіз збіжа за межі ріжних держав. Представник большевиків, Любимов, також не погодився на пропозицію Америки скоротити посівну площу пшениці, щоб тим запобігти накопичування великих лишків пшениці в ріжних краях, що викликає крізу в фармерстві. Тому треба вважати, що конференція остаточно скінчилася невдачею з причини цих двох головних конкурентів на світовім ринку.

В ЕСПАНІЇ ПРОГОЛОШЕНО ВІРОТЕРПИМІСТЬ.

Републиканське правительство скасувало закони монархії, які установлювали для Еспанії лиш одну римо-католицьку віру, признану державою. Новий декрет оголошує в Еспанії віротерпимість і рівність всіх громадян републики перед її законами, незалежно від їх релігії.

СВОБОДА КРИТИКИ В СРСР.

„Пролетарська Правда" повідомляє, що „Економіческая Жизнь" містить таку постанову ЦКВКП (б): „Оголошуємо догану редакції „Економіческой Жизні" за те, що правильну й потрібну критику роботи наркоматів вона перетворила на наклепи на радянські орґани в статтях про Наркомпостач і Держплян, вміщених у ч. 24. березня ц. р." „Економ. Жизнь", помістивши цю догану, додає від себе таке покаяніє: „Редакція „Е. Ж." цілком визнає припущені від неї помилки і вживає заходів, щоб їх виправити".

АРЕШТУВАННЯ УРЯДОВЦІВ ЗА КРАДІЖ І ЗЛОВЖИВАННЯ.

В Тернополі арештували Стефана Самбора, телеґрафіста уряду руху, котрий проти приписів відібрав від головного кондуктора поїзду пакет, в якому було 1,100 золотих. Цей пакет пропав. В Тернополі арештували теж залізничого урядовця Стефана Краєвського за те, що в секції залізничих доріг украв 7,692 золотих. Підчас ревізії ті гроші в нього знайшли і відібрали.

АВТОМАТ ДО ЧИЩЕННЯ ЧЕРЕВИКІВ.

В Німеччині винайдено дуже помисловий апарат до чищення обуви. Апарат починає чистити тоді, як вкинеться до нього монету. Чищення відбувається дуже скоро й є дуже вигідне для клієнта. Чистити можна чорною або жовтою пастою.

МАЛОЛІТНІ ЗЛОЧИНЦІ.

До румунської поліції в Предеалі зголосився поранений в голову шофер і віддав поліції двох ґімназійних учнів третьої кляси, звязаних мотузами. Шофер оповідає, що ці ґімназисти напали на нього в лісі, ранили револьвером і хотіли ограбити, але він, побачивши що має діло з хлопчаками, пустив їх до авта, вдавав, що він загинув, а тоді замкнув в авті, звязав, набив і відвіз до поліції.

МЕНІНҐ ОБОРОНЯЄ МАНЕВРИ.

Протестантський єпископ у Ню Йорку, Менінґ, виступив проти пацифістів, котрі демонстрували проти маневрів американської воздушної фльоти. Менінґ каже, що маневри не є ніякою демонстрацією за війну, як парада полісменів не є демонстрацією в обороні злочинців.

ПОЛЬСЬКИЙ ПЛАСТ ПРОТИ УКРАЇНСЬКОГО.

У польському пластовому часописі „Гарцмістщ" ч. 1—2 за січень—лютий 1931. р. пишеться про чесько-польську пластову конференцію у Катовицях та згадується про український Пласт у Чехословаччині. У точці 2.: „Команда Свазу Ю. С. Р. Ч. С. у листах до Зв. Гар. Поль. та до Міжнародного Бюра осудить акцію псевдо-пластової орґанізації еміґраційної української у Чехах, що очернює Польщу в очах пластових орґанізацій світу". У дальшій точці 3. написано: **„Сваз Ю. С. Р. Ч. С. дає ґарантію, що у пражському святі (Джемборі) українська справа не буде порушена у формі жадних зовнішніх чи внутрішніх виступів".**

У томуж числі на стороні 19. обговорюється протест українського пласту з правдивою польською „вервою" та „гарцерською безсторонністю". Команда Зв. Ґар. Польск. інтервенювала у Команди чеської пластової орґанізації та приготовляє спростування для Міжнародного Бюра та інших пластових орґанізацій. У 3. числі того часопису за березень 1931. р. на стор. 3., пишучи про Міжнародню Пластову Конференцію у липні ц. р. у Відні, згадується, що після інформацій з Міжнародного Бюра — деякі анґлійські діячі **задумують порушити справу** ліквідації Українського Пласту на еміґрації.

Це становище польського Пласту було причиною, що Союз Юнаків-Пластунів Р. Ч. С. у своєму письмі з дня 4. 12. 1930. р. до Українського Пласту витикає йому „невідповідальність акції" та доручає на будуче „не забувати на інтереси держави та їхньої орґанізації".

ПОЖЕЖА.

В ночі на 27. IV. вибухнула пожежа в Ляхівцях (п. Богородчани) в Ів. Терлецького. Вогонь перекинувся на сусідні будинки Юрка Пища та Луки Боднарчука. Згоріли 3 хати, 2 стодоли, 3 стайні, мертвий інвентар. Шкоди є на 60,000. — У Товстенькім згоріли будинки кравця Орнатовського. Вогонь перекинувся на сусідні будинки. Згоріло 6 господарств із 20 господарськими будинками.

ЗНОВ ЗБІҐЛЕЦЬ З УКРАЇНИ.

Під Корцем перейшов польсько-радянський кордон селянин Римарчук, якому вдалося разом з жінкою і 2-ма дітьми втекти до Польщі. Він походить зпід Звягеля. Оповідає, що за спротив проти колективізації мали його арештувати і він утік з Радянської України на чужину.

ПОТОНУЛИ ПІДЧАС ВПРАВ.

На Висли підчас вправ школи підхорунжих із Замброва перевернувся пором. З 12 учнів потонуло трох.

МІСТ ЗАВАЛИВСЯ ПІД ЗАЛІЗНИЦЕЮ.

Недалеко Гонконґу в Китаю на великій ріці завалився міст у хвилині, коли через нього переїжджав поспішний поїзд. Чотири вози впали до ріки, при чому згинуло 12 осіб, а 20 пасажирів було ранених.

УСТУПЛЕННЯ ПЕРШОГО ПРОКУРАТОРА В ДАНЦІҐУ.

Перший прокуратор вільного міста Данціґу, Шнайдер, зголосив своє уступлення. Данціґський сенат приняв його уступлення до відома. Уступлення Шнайдера стоїть у звязку з конфліктом, який повстав між польським представником Штрасбурґером і президентом данціґського сенату, д-ром Цімом.

НАПАД ПОЛЬСЬКИХ КОРПОРАНТІВ НА УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

У Познанні в неділю, 26. квітня, напала боївка Обозу Вєлькєй Польскі на українських студентів Гнідана Володимира, Івана та Маріяна, які після загально-студентського віча пішли на площу Свободи. Відтак більше студентів напало на них на вул. Млинській. В першім випадку інтервеніювала поліція та вилеґітимувала з напасників Мішеровича й Куцнера. Оба вони польські корпоранти. Справу нападу передали ректорському судові познанського університету. Слід зазначити, що польська публика, якої в першому випадку було до 200 осіб, а між ними й деякі студенти, станули в обороні українських студентів, які були в мазепинках, затверджених університетською владою.

ІНҐРЕСІЯ ЕПИСКОПА ЧАРНЕЦЬКОГО.

В уніятській церкві у Вильні відбулася в неділю, 19. квітня, урочиста інґресія епископа Чарнецького на становище апостольського візитатора для всіх уніятів північно-західних земель під Польщею. На богослуженні, яке відправив о. Мацевич, епископ Чарнецький уділив численно зібраним вірним благословення. Підчас богослуження хор черниць східно-славянського обряду співав релігійні пісні. Підчас інґресії епископа Чарнецького в церкві були присутні представники оо. Єзуїтів східно-славянського обряду з Альбертина. Епископ Чарнецький зачинає свою працю від обїздки луцької епархії.

ШЛЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНІСТЬ.

ПАТ повідомляє з Моравської Острави, що на внесену інтерпеляцію, щоби при конскрипції вільно було подавати шлеську національність, польські посли одержали відповідь міністра внутрішніх справ, що допущення шлеської національности не суперечить обовязуючим законам. У 1921 р. шлеську національність подало так мало осіб, що це не зашкодило, ні не принесло користи іншій національности. Влада мусить рахуватися з тим, що деякий відлам населення не має ще зовсім скристалізованого національного почування, а спис населення годі було відкладати, аж фільольоґи устійнять минувшину мови на Шлеську. Польські часописи жаліються, що цей розпорядок перекреслив сподівання Поляків у звязку з ревізією спису.

БОЛЬШЕВИКИ РОЗСТРІЛЯЛИ БУВШОГО КОМАНДАНТА УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ, ПОЛКОВНИКА ГРИЦЯ КОСАКА

З НИМ РОЗСТРІЛЯНО ЩЕ 21 УКРАЇНСЬКИХ СТАРШИН ЧЕРВОНОЇ АРМІЇ.

ДАНЦІҐ (Вільне місто). — З Харкова повідомляють, що там по наказу колеґії Державного Політичного Управління розстріляно 22 старшин червоної армії. Всі розстріляні це Українці, що належали до вищого командного складу харківської воєнної округи. Між розстріляними називають бувшого команданта Українських Січових Стрільців, Гриця Косака.

Розстріляні були арештовані кілька тижнів тому ніби за орґанізацію воєнної змови проти комуністичної влади на Україні й за намір створити незалежну українську державу. З большевицьких джерел не було ні заперечень відомостей про арешти на Україні серед старшин, ні підтвердження їх. Мовчать також большевики й на запитання, поставлене їм українською львівською пресою: чи дійсно на Україні переведено масові арешти еміґрантів з Галичини й чому від більшости з них уже від довшого часу нема листів ні ніяких інших повідомлень до своїх кревних і знайомих в Галичині.

НЕМА РІШЕНЬ У СПРАВІ „ПАЦИФІКАЦІЇ" ГАЛИЧИНИ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — Комісія національних меншин, яка була призначена для розгляду українських петицій зприводу „пацифікації" Галичини, мала ще наради в четвер та в пятницю. Комісія приняла на увагу заяву представників Польщі, що можливе ще порозуміння з Українцями для ліквідації їх зажалень, а тому оголосила комунікат, якого кінець звучить так:

„Длятого, щоб не перешкодити такій можливости, комітет вирішив, що ліпше буде, коли перевірка петицій буде відложена на пізніше. Комісія вірить, що напрям, який взяло польське правительство, стріне також відношення меншин, що може привести до мирного полагодження трудноців".

Зпочатку українські представники тут були дуже незадоволені таким рішенням комісії, але пізніше прийшли до заключення, що це ще не так зле, як вони зпочатку думали. Відомо з авторитетних джерел, що комісія поставила катеґоричну вимогу, щоби польський уряд відкликав свої домагання, які стояли на перешкоді порозуміння, а між ними вимогу, щоб Українці відтягнули свої петиції з Ліґи Націй. Коли Польща не предложить Українцям підходячих умов до порозуміння, то комісія поставить справу перед Ліґою Націй.

РОЗЛИВ ДНІПРА ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ.

КИЇВ (Україна). — Місцеві ґазети далі подають відомости про небувалий розлив Дніпра, який захоплює все ширші й ширші райони. В районі Кременчука вода досягла такого рівня, що в самому місті вона заливає другі поверхи будинків.

Вода затопила також частини Катеринослава, Олександровська, Нікополя і Черкас. Повінь насувається на нижче положені над Дніпром міста.

ЛЮБИМОВ ЗАБРЕХАВСЯ.

МОСКВА (СССР). — Кореспондент ґазети „Ди Ню Йорк Таймс", Дюранті, який все дає прихильні большевикам дописи, в одній зі своїх телеґрам зприводу заяви Любимова в Лондоні, що в Росії нема крізи, між іншим говорить, що йому один чужинець-дипльомат у Москві заявив таке:

„Як може Любимов говорити, що в Росії нема крізи, коли половина склепів у Москві замкнені й стоять порожні. Інші мають надзвичайно мало чого на продаж і крам з них видається населенню по картках. В тих же крамницях, де ще щонебудь можна купити без карток, ціни за те все двічі або тричі більші проти минулорічних.

„В провінціональних містах становище ще гірше, а в селах найгірше. За трицять літ свого перебування в Росії я ще ніколи не бачив такої гострої недостачі в предметах першої необхідности. І це — завважив дипльомат, — большевики називають проґресом, поліпшенням та перевагою над капіталістичною системою!?"

РУХ ПРОТИ ЛІҐИ НАЦІЙ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Цілий ряд невдач у Лізі Націй, а також провал міжнародньої політики міністра Курціюса викликали зріст опозиції проти уряду Німеччини, а разом з тим усе голосніше починає лунати клич: „Лишім Ліґу Націй". Користуючись невдачами праць самої Ліґи Націй та невдачею німецьких політиків у Лізі Націй, націоналісти та інша опозиція до уряду здобули більший вплив серед населення.

Таким чином німецький уряд тепер опинився перед можливістю нової крізи. Націоналісти закликають Німеччину покінчити політику „порозуміння з Францією", а як перший крок до зміни цієї політики ставлять домагання виступлення Німеччини з Ліґи Націй.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА РІВНІ ПРАВА ВІР В ЕСПАНІЇ

Тимчасовий републиканський уряд Еспанії видав справді революційний декрет про рівноуправнення віри. На основі цього декрету кожда віра в Еспанії має мати такі самі права. Кожда має таку саму пошану й оборону перед правом.

Цього роду постанови не можна вважати революційною в світі. Але в Еспанії декрет має значіння перевороту, бо в Еспанії, як самий декрет каже, свободи віри не було. Декрет мусить це виразно зазначити, бо, якби дивним це не здавалося, де тільки одна віра душить другу, там правильно члени пануючої віри жиють у щирім переконанню, що люди інших вір мають рівні з ними права, хоч таке переконання противиться найпростішій обсервації.

Декрет показує, як глибоко вкорінена була в Еспанії релігійна нетолеранція за королів. Декрет каже, що ніякий урядник держави не сміє бути примушуваний ні державою ні церквою признаватися публично до якоїсь віри. Ясно, що досі ці урядники мусіли заявлятися католиками. Старші урядники не мають права допитувати своїх підвладних за віру. Ясно, що досі вони питали, чи вони католики, та викидали з уряду некатоликів. Нікого, ні урядника ні приватної людини, ніхто не має права примушувати ходити до церкви. Ясно, що досі уряд приписував, що кождий урядник має обовязок ходити на церковні церемонії католицької церкви.

Далі, кожда віра має право влаштовувати свої відправи приватно або публично. Досі тільки католицька церква могла влаштовувати свої церемонії публично. Інші церкви, хоч не були заборонені, могли відправляти тільки приватно, в домах молитви, які зверха не були відзначені як церкви, і то тільки на бічних улицях.

Терпимість для всякої віри це проста річ, яка ще не відома в таких відсталих краях, як Польща, але вже добре відома в таких краях, як Америка, де вважають розділ держави від церкви за головну основу конституції. Щоби вхоронитися перед ворожнечею темних загорілців, еспанський уряд підчеркує у вступі до декрету, що монархія не признавала рівноправности всіх вір, але поступові уряди признають рівноправність за основу доброго правління краю. Церковні провідники радять еспанському народови розправитися з ними по старому еспанському звичаю. Цікаво буде побачити, як він, що здавна звик до кровавих розправ проти людей іншої віри, прийме нову систему правління.

СУЧАСНЕ СТАНОВИЩЕ НА ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

(Матеріяли, надіслані з краю).

(2)

Як тільки Рада Амбасадорів рішила 14. березня 1923 р. про дальшу долю Східної Галичини, тоді руки польських урядових чинників були розвязані, а наслідки цього негайно показалися. Так вже рішенням з дня 20. березня 1923 р. скасувало Міністерство одинокий український мужеський відділ державної учительської семінарії у Львові. Рескриптом з дня 20. червня 1923 р. ч. 10789/1 скасувало міністерство одиноку українську школу вправ у Львові, що істнувала 45 років. Рескриптом з дня 13. грудня 1923 р. ч. 10782/1 ввела кураторія львівської шкільної округи утраквізм до обох українських жіночих семінарій (Львів, Перемишль). Така дорога польонізації шкіл була заповільна, а австрійський закон з 14. травня 1869 р. робив цьому трудноці. Тому по рішенню Ради Амбасадорів ухвалив польський Сойм 31. липня 1924 р. (Dz. U. R. P. No. 79) закон, який, на позір ліберальний, прямував до ліквідації українського і взагалі меншостевого шкільництва. Цей закон наказував переведення т. зв. шкільного плебісциту, тобто голосування родичів, що мають діти у шкільному віці, з якою мовою бажають собі школи. Але хоч вислано около 2,000 громад декларації за українську школу, то для адміністрації було забавкою спрепарувати відповідні заяви населення за польську школу. Не диво, що по 1924 р. число українських шкіл рікрічно маліло, а збільшалася число шкіл „утраквістичних", тобто польських.

То-ж з днем 1. XII. 1925 р. було (після „Szkoły powszechnej Rzeczypospolitej Polskiej w roku szkolnym 1925/26" видане міністерством освіти) лише 1055 народніх українських, а 1584 украквістичних шкіл, себто утрата 1972 українських шкіл в порівнанні з 1923 р. В дальшім бігу представлялася справа так: в році шкільнім 1926/27 було українських шкіл 925, польсько-українських (утраквістичних) шкіл 1931; в шкільнім році 1927/28 було українських шкіл 774, польсько-українських (утраквістичних) шкіл 2114. Крім цього появилися школи польські з українською мовою як **предметом**; їх було в 1927/28 р. у львівській окрузі 1883, на Волині 390, на Поліссі 35, а в цілій Польщі 2273. ("Materjały odnoszące się do działalności Rządu w czasie od 15. V. 1926 do 31. XII. 1927," Варшава, 1928, видане Радою Міністрів).

В р. 1938/29 було 762 українських шкіл, 2265 утраквістичних, а всіх польських 21,878. (Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej 1929, str. 395). Вкінці в 1929/30 р. було 651 українських, а 2574 польсько-українських (утраквістичних), побіч 24,444 польських. (Materjały do działalności Rządu na rok 1929/30, видані Радою Міністрів). Отже на 20% українського населення в Польщі оставлено 2% українських шкіл, теж засуджених на утраквізацію. „З уваги на те, що у всіх школах виклад історії і ґеоґрафії мусить відбуватися виключно у польській мові, а інспектори при всіх візитаціях шкіл кладуть натиск на знання передусім польської мови, то буде ясно, що і цих 651 шкіл по суті є теж двомовні або польські". (З промови пос. Д. Великановича в соймі дня 10. II. 1931 р.).

Учительських семинарій було в 1929/30 р. у Польщі 119 і з них лише 2 польсько-українські (утраквістичні). Офіціяльна політика веде до того, щоби не побільшувати числа українських учителів, яких тепер є 7%.

Професійних шкіл було 868, в цьому 13 вищих, але між усіми нема ні одної української. Для Українців, як хліборобської нації, потрібні головно рільничі школи, але з усіх 129 рільничих шкіл в Польщі нема ні одної державної з українською мовою навчання, хоч відповідно до свойого числа повинні Українці мати 30 рільничих шкіл. На **позашкільну освіту** для Українців нема у державнім буджеті ані сотика.

Ще за Австрії вибороли собі Українці 6 державних **ґімназій**. Після "Materjały odnoszące się do działalności Rządu w czasie od 15. V. 1926 do 1927. Sprawozdanie Ministerstw" справа ґімназій представляється так:

1925/26 було 6 українських державних і 14 приватних ґімназій, а 252 польських державних і 421 приватних ґімназій; 1926/27 було 6 українських державних і 15 приватних ґімназій, а 253 польських державних і 434 приватних ґімназій; 1929/30 було 5 українських державних і 15 приватних ґімназій, а 271 польських державних і 506 приватних ґімназій. В осени 1930 р. розвязала влада 1 укр. ґімназію державну (Тернопіль) і 2 приватних ґімназії (Рогатин, Дрогобич), позбавляючи тисячку учеників можливости дальшої науки. Скількість українських ґімназій у відношенні до польських виносить 2.2%, отже 10-кратно менше, ніж відношення українського населення до польського.

В Польщі є **20 вищих державних шкіл, але ані одної української.** Львівський університет, заснований Австрією 1817 р., був призначений для Українців і по р. 1849, коли почалася деґерманізація шкіл, впроваджено в цім університеті катедру української мови і літератури, а на теольоґічнім факультеті викладали цілий ряд предметів по українськи. В р. 1862 заложено 2 катедри українські на правничім факультеті, а хоч Поляка теж домагалися катедр, то уряд відмовив, мотивуючи, що Поляки мають для себе університет у Кракові. За намісника гр. Ґолуховського вдалося Полякам вимогти від віденського уряду 2 катедри, а відтак не переставали домагатися дальших поширень.

Від початку 20. століття боротьба за львівський університет стає щораз гостріша; згадаємо лише страйк українських студентів в 1902 р., арештування українських студентів (110) в 1907 р., протестаційне віче в 1910 р., закінчене стрілянниною, в якій погиб український студент А. Коцко, процес проти 100 студентів 1911 р., тощо. В 1912 р. прийшло до компромісу і постановлено, що Українці мають 1916 р. одержати свій окремий університет.

В 1918 р. по занятті Львова Поляки переміняли університет на чисто польський, а що Українців до нього не принимано, то „Українське Наукове Т-во ім. Шевченка", а відтак „Т-во Наукових Викладів ім. П. Могили" зорґанізували університетські курси, до чого управильняв їх статут. Влада тих курсів не дозволила і від самого початку переслідувала. Мимо цього вже в р. 1922/23 було 65 катедр і около 2,000 студентів. Нагінка на курси ставала щораз сильніша, арештування професорів і студентів не переставали, Т-во ім. П. Могили завішено в діяльности і вкінци праця тайного українського університету стала неможливою.

„ВЛАСНИМИ СИЛАМИ".

а) Культурно-освітні й суспільні українські установи.

Українське державне шкільництво перестало під Польщею фактично істнувати. Місце української державної школи і українського учителя заняла місцева польська чи т. зв. утраквістична школа і польський учитель. Тому **„Рідна Школа"**, що за Австрії мала на меті доповняти недостачі тодішних українських шкіл, мусіла силою факту стати двигуном цілого українського шкільництва та виховання на всіх українських землях. Вона веде оборонну акцію українського державного шкільництва й учительства, а заразом закладає і удержує шкільні і виховні заведення та курси ріжного типу. Заснування українських приватних шкіл натрапляє на великі, часом непоборимі, перешкоди з боку шкільних властей. Приходиться нераз радити собі „збірними лекціями", які дозволені шкільним реґуляміном, але й на них іде нагінка у ріжних видах.

В 1929/30 р. мала „Рідна Школа" 18 захоронок; народніх шкіл мала 37, збірних лекцій 69, з 203 учителями (-ками) і 6,675 дітьми. Учительських семинарій було 5, в них 629 учениць (-ків), 53 етатових і 48 доходячих учительських сил.

В 6-ох клясичних ґімназіях і 4-ох дівочих гуманістичних було 1756 учеників (-иць), 100 етатових і 80 доходячих учительських сил. Торговельна школа у Львові і 8 фахових і промислових шкіл (з 52 учителями і 996 учениками) були рівнож під зарядом „Рідної Школи".

Кромі цього вела вона ткацько-килимарські варстати, столярсько-меблеву робітню, слюсарські варстати, принагідні фахові курси, курси для неграмотних, украінознавства і бібліотекарства; видає вона шкільні книжки, видавництва для дітей і т. п. З початком березня 1931 р. числила Р. Ш. 427 уконституованих і 189 неуконституованих кружків, та 2 Повітові Союзи кружків. Членів мала Р. Ш. 31,783 звичайних і 45 членів добродіїв.

Як ми вже попередно згадали, на позашкільну освіту нема в державнім буджеті для Українців ані сотика. Цю освітню працю веде **„Просвіта"**, найстарше українське освітнє товариство на західно-українських землях, мати українських товариств, заснована 8. грудня 1868 р. Завданням основників було довести нарід до повного життя, дати йому в руки зброю-освіту, щоби витримав конкуренцію з сильнішими і культурнішими народами. Історія „Просвіти" це історія змагань за наше національне самоозначення та культурне істнування.

Досягнення на організаційному полі: з кінцем червня 1930 мала „Просвіта" 86 філій, 3110 читалень, 2215 бібліотек, 1520 аматорських гуртків, 513 хорів, 127 самоосвітних гуртків, 87 читальняних оркестр, уладжено 7434 вистав, 4453 відчитів і 846 концертів. Членів матірного Т-ва було 13 тисяч. Читальні мали 168,547 членів мущин і 38,720 жінок. Читальняні бібліотеки мали 276,027 книжок. — На осягнення тих цифр треба було виконати велику й важку роботу. Її виконала „Просвіта", згуртувала міліони українського населення і стала великою силою, на яку Поляки глядять з завистю, а влада не щадить колод під ноги. Не диво, що в часі „пацифікації" нищено домівки „Просвіти", вимушувано на членах заяви на ліквідацію читалень, та що під кінець року (1930) розвязала влада у львівськім воєвідстві 26 читалень (1 філію), а в станиславівськім 36 читалень (3 філії).

(Дальше буде).

Гість (у крамниці обуви): Ті черевики затісні на мене. Дайте мені ширші.

Дівчина (з крамничної обслуги): Алеж, пане, цього року інакших не носять, лише вузкі. Тамтого року носили широкі.

Гість: Добре, одначе я маю тамтогорічні ноги.

Д-р А. Т. Кібзей.

СПОМИНИ З ПОБУТУ НА УКРАЇНІ.

(15)

Нове знайомство.

По обіді у „Меддопомозі" я познайомився особисто з ще одним лікарем. Називався Романовський. Був він „Єврей" з походження, але говорив по українськи дуже добре, а може й краще ніж неодин з родовитих Українців-лікарів. Д-р Романовський дуже зацікавився мною, бо читав і розумів по анґлійськи, хоч говорив тою мовою дуже слабо. Бу це спеціяліст-лікар від носа, очей і ушей. Він лиш припадково зайшов був до „Меддопомоги", де якраз ми стрінулися і познайомилися. Для мене й він був дуже інтересний, бо я бажав довідатися дещо не лиш від Українців, але і від Єврея. Так все склалося дуже добре.

Щоби не кидати ніяких підозрінь на д-ра Ш., я звільнив його з усього на цей день, запросив його тільки на вечерю зі мною до готелю „Континенталь". Рівночасно я вихіснував цю хвилю, коли д-р Романовський з великою охотою обібрався мені провідником по Києві.

„Дім Лікаря".

Ми відвідали „Дім Лікаря". Є це товариство лікарів або клюб, до котрого всі лікарі мали належати, сходитися тут на наради і т. п. Це є щось таке як приміром Кавнті Медикал Сосайті в Америці.

„Дім Лікаря" міститься у звичайнім будинку, старім, підупалім (в одній кімнаті стеля впала) та всюди, де-би й не подивитись, треба було віднови. Д-р Р. пояснював мені, що всюди брак гроша, що товариство лікарів не має відповідних фондів на відновлювання, а держава підмоги не дає; самі лікарі, що побирають всього по 3 рублі платні денно, не годні на таку річ здобутися. Сам д-р Р., будучи спеціялістом, тільки часом заробляв 4 рублі на день, бо відвідував надобовязково екстра клініку.

„ІНО".

З „Дому Лікаря" пішли ми з д-ром Р. до університету або так званого „Інституту Народньої Освіти", при вул. Короленка ч. 58. Цей інститут має три факультети, а саме: факультет професійної освіти з підвідділами: технознавчим, суспільнознавчим та природничим (курс навчання 4 роки); факультет соціяльного виховання (курс навчання 4 роки) і факультет робітничий (курс 3 роки). Якраз на цей час Інститут Народньої Освіти (ІНО) був зачинений з приводу літних ферій. Ми оглянули лиш будинок, деякі кляси та клініки.

Золоті Ворота.

Відтак пішли ми з д-ром Р. вільною ходою, дальше розглядаючись по місті. Д-р Р. росказував мені то про це, то про те: про революцію, про теперішний стан на Україні і т. і. Так ми зайшли аж до „Золотих Воріт", що їх збудував князь Ярослав у першій половині XI століття. Це цінний зразок давнього кріпостного мистецтва. Руїни „Золотих Воріт" відкрито 1832 р. Так вони звуться тому, що над їх стінами, на поверсі, була колись церква Благовіщення з золотим верхом. Тепер залишилися тільки останки стіни та куснік зводу.

Церква Десятинна й Андріївська.

Вже було під вечір, як ми з д-ром Р. зачали повертатися до дому. По дорозі д-р Р. показував мені ріжні будівлі, інституції, а навіть деякі церкви. Ми відвідали церкву Десятинну, що її збудував ще Володимир Великий або Святий на тому місці, де — як оповідає переказ — в жертву богови Перунови принесено було двох християн, Івана й Теодора. Церква називається „десятинною" тому, що вона одержувала десяту частину всіх князівських прибутків. В р. 1240 ту церкву зруйнували Татаре, аж Петро Могила на її місці збудував церкву св. о. Миколая, що була до р. 1824. В р. 1826 після поспішних розкопок, заложено та збудовано теперішню церкву. Зі стародавних стін церкви залишилось 12 осібних грецьких букв, що вставлено в полудневу стіну теперішньої церкви. В притворі церкви є сіра мармурова домовина з мощами князя Володимира. „Андріївська церква" заложена була 1744 на місці руїн стародавньої. Вона є в стилю „бароко".

Як виховують молодь.

По дорозі зайшли ми з д-ром Р. у якийсь садок, де бавилася юрба дітей. Діти були дуже веселі, а навіть влізливі. Бігали то сюди то туди, тягнули якогось мущину за поли одіння та цікаво про щось у нього розпитувались. Мені було інтересно довідатися, хто це був той мущина; а був він одягнений так як салдат. Д-р Р. пояснив мені, що це є червоноармієць. Кожда діточа школа має призначеного собі з уряду одного салдата-червоноармійця, котрий з дітьми поза шкільними годинами бавиться, їх доглядає та виховує у революційнім дусі.

Вся молодь в СССР — як відомо — ділиться на три кляси, відповідно до свого віку. Діти в нижчих школах належать до т. зв. „Товариства Жовтневої Революції; старші, що ходять до висшої школи (у віці около 18 літ), гуртуються у т. зв. „Комсомольцях" (себто „Союз комуністичної молоді"); пізніше, по закінченю шкіл і по заняттю посад, вони вступають до комуністичної партії.

Отце є катехизм, наука й будучність радянського народу. Цілком так само, як по інших краях молодь звичайно гуртується при церквах, а відтак в молодечих товариствах аж до часу осягнення дозрілого віку, — так в СССР постепенно виховується молодь в дусі большевизму, комунізму й атеїзму. Яка будучність цього молодого покоління на Україні й що його чекає та які принципи чи ідеї воно з часом видвигне супроти своєї батьківщини і народу — про це скаже тільки будучність і час.

Була вже пізна пора, ось-ось і чав на вечерю. Я попрощався з д-ром Р. і пішов до готелю.

В готелю на вечері.

На вечерю — так як було умовлено — прийшов до готелю д-р Ш. З початку він був дуже несміливий і все ще таки мабуть боявся, що хтось його побачить в товаристві „буржуя" з Америки. Та тут в готелю, а радше в готелевім садку, де давали вечерю, збиралася ріжноманітна публика. Було тут багато туристів або людей з „командіркою" (делеґатів); була якась делеґація з Англії, були й інші, переїздні люде та радянські урядовці, що задержувалися в Києві тільки на короткий час. Готель „Континенталь" був колись, а ще й тепер є, одним з найкращих у Києві, де можна чи то делеґатам, чи прибувшим „буржуям", чи навіть комуністичним урядовцям дістати масло, білі булочки, а навіть вино, пиво та горівку. Це є неначе „Комодор Готел" у Ню Йорку.

Так ми й замовили собі вечерю. Я переконав д-ра Ш., щоб замовив собі що найліпшу їжу. Отже замовили юшку (росіл), варену курку, білий хліб, чай і т. і.

„Реве та стогне Дніпр широкий!"

На дворі вже темно було, але небо було ясне; зірки миготіли. Була це прекрасна ніч, яку тільки на Україні можна переживати.

Ми з д-ром Ш., рішилися піти на прохід. І так попри цирк-театр, догори Миколаївською, а відтак якоюсь бічною вуличкою, минаючи знову кілька вулиць, пішли ми, аж опинились при колишнім „Царськім Саді", а врешті над Дніпром.

Було дуже тепло на дворі; аж щось тягло, щоб скупатися або хоч походити над водою. Ми прохожались на березі Дніпра та розмовляли.

Очевидно, що я вимінав ставляти якінебудь підозрілі запити щодо якоїнебудь політики, большевизму чи комунізму, бо знав, що д-р Ш. не радо про це говорить.

На останку ми винаймили човен і пустилися на води Дніпра. Любувалися прекрасною погодою, величавим, широким Дніпром та веслували то за водою то проти. Коли ми спустилися геть нижче Дніпром, ось-ось вже недалеко Печерської Лаври, човни на Дніпрі зрідніли. Ще де-не-де чути було деякі голоси, а на високім березі Дніпра, недалеко Печерської Лаври, стояв гурток дівчат; від них гомоніла якась чудова пісня. Мене цікавило, що саме вони співають; ми з д-ром Ш. веслували дальше вдолину Дніпром, а спів дівчат ставався голоснішим і більш зрозумілим. Якже я зрадів, як сильно зворушився, коли почув, що ті дівчата співали нашу прекрасну пісню: „Реве та стогне Дніпр широкий". Я так зрадів, що мимоволі потягнув д-ра Ш. за полу так сильно, що туй-туй не перевернув човна. Та я й уваги не звернув на таку небезпеку. З великим почуттям я став розказувати д-рови Ш., що якби воно й не було, то тут таки Україна!

Ціла наша розмова і прогулька поділала на д-ра Ш. дуже благородно. Він почувся більш спокійним, менше підозрівав мене та обіцяв, що заведе мене на другий день до Окрінспектора Здоровля Шрайбера, щоби цей дав мені урядовий дозвіл на огляданн деяких лікарських інститутів. При цьому ми попрощалися і поїхали домів, бо була вже пізна година.

(Далі буде).

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Українське народне мистецтво цвіте й розвивається.

Непомітну назовні, але дуже пожиточну для розголосу серед чужинців у Ню Йорку роботу роблять українські діти, виступаючи перед чужинцями з українським танком, музикою та співами. Вперше чергу признання належиться тим родичам, які стараються виховати найліпше свої діти і жертвують не лише своїм тяжко запрацьованим грошем, але часом ще й прикладають великого труду, щоб виступи їх дітей перед чужинцями випадали кождого разу як найліпше. Спеціяльно в Ню Йорку на цьому полі розвивають жваву діяльність батьки тих дітей, що належать до клюбу українських танцюристів.

Невелика горстка українських дітей, а як на Ню Йорк, то задалеко мала, за останній рік перевела величезну муравлину роботу. Українські діти виступали більше двацяти разів перед чужинцями й Українцями з танками, музикою й народньою українською піснею. Кождого разу вони мали у всіх заслужене признання зі сторони чужих і своїх. Багато вже американських шкіл в Ню Йорку бачили в своїх стінах українські чудові строї, пісню, танок і музику. Артистичні виступи дітей приносять славу не лише їм самим та їх родичам, а ще більше українському народови. Це велика робота. Це справжня українська національна пропаганда серед чужинців, якої користні наслідки тепер ще годі обчислити.

Ось, наприклад, один з останніх виступів наших дітей, молодих артистів, перед чужинцями відбувся в четвер 21. травня біжучого року на користь американської організації „Нейборгуд Тічер Асосієйшен", в театрі на 5-тій евені і 104 вулиці. Це був вечір виключно виступу українських молодих артистів. Дві частини були українські народні танці учнів школи В. Авраменка, а одна частина українські народні мельодії, виконані молодечою орхестрою під управою М. Гайворонського.

Коли загально говоримо про цей виступ українських артистів, то треба сказати, що він випав гарно. На присутніх, а вони були майже виключно чужинці, танці та музика молодечої орхестри робили таке враження, що деякі точки вони переривали оплесками, а закінчення кождої точки вкривалося довгими та рясними оплесками.

Усі групові та масові танки вийшли добре, а деякі навіть дуже гарно. Особливо добре відтанцювали „Коломийку": Стефанія Тураш, дівчинка Дерех та хлопці: Броґідир і Тарас. Цим гарним танком розпочався виступ у той вечір. В другій точці надзвичайно добре написалася М. Вінтоняк, відтанцьовуючи сольо в танку „Дниповітер". Вона легко танцювала й захоплювала глядачів своїми рухами та експресією танка. Безперечно М. Вінтоняк має всі дані стати першорядною солісткою - танцюристкою, але треба їй ще багато й уперто працювати над собою. Треба досягти більше пластичних рухів рук, більшої пластичности в цілій поставі підчас танку та чіткішої виразности в фіґурації танку.

Малий хлопчик Петро Віщук дуже добре, як на дитину такого віку, відтанцював танок „Малий Гуцул". Коли будуть батьки пильнувати його танечну освіту, то безперечно й з нього виробиться першорядний український артист танку, бо видно, що дитина має всі дані для цього. Так само Марія Гладій добре відтанцювала танок „Маленька Гуцулка" й показала, що вона, мала ще дівчина, має гарне почуття ритму та яскравий танечний темперамент. „Подільський Козачок" був відтанцьований також гарно підібраною парою хлопця й дівчини. Дуже добре вдався „Гопак", який відтанцювала прекрасно підібрана пара: хлопець Семен Вінтоняк та дівчина Юлія Зварчук.

Гарно пройшли й інші танки, як наприклад „Катерина Херсонка", „Гопак колом", „Запорожський Герць". Останній танок добре відтанцювали: Бриґідир, Петрів, Ю. Мартинець, Курчій. Треба сказати, що всі танцюристи на цьому вечері написалися назагал дуже добре. Надзвичайно гарно й майстерно провадив „Гуцульський Аркан" пан Герман, але, на жаль, темпо танку було дуже повільне, а також не було чути „команди" Германа-вожаки. Видно, що музика щось змикитила. Взагалі орхестра під управою п. Кузьми була далеко від тих вимог, які їй можна й треба було поставити, хоч видно й старалася грати як найліпше.

Та разом з перечисленням позитивних і вдалих сторін танкового виступу не можна обійти мовчанкою й деяких недостач, що обнижали вартість виступу. Наприклад, як видно було з перших кроків, прекрасний виконавець „Чумака", хлопець Куцик, не закінчив свого танку тому, що ввесь „розсупонився": розвязалися поволики, розлізлися онучі й навіть розвязався пояс. Такого неуважного ставлення до одежі не можна нічим оправдати й на далі це мусить бути усунене. Не було потрібної дисципліни при танках і не було потрібної одночасовости та одноманітности в групових та масових рухах. Всім танцюристам, а особливо дівчатам, треба багато працювати ще над виробленням пластичних рухів рук. Дотеперішні рухи рук занадто невироблені й ріжнородні в певних позиціях, коли вони повинні бути однаковими.

Тут потрібно звернути увагу всім нашим молодим танцюристам, що не досить закінчити курс школи танків, але треба ввесь час працювати над удосконаленням своїх танків, і уперто працювати, щоб зі щабля на щабель усе підноситися вище в штуці. Хто не працює постійно й уперто, той відходить назад і переводиться нанівець.

В. Авраменкови та й нашим композиторам треба звернути увагу на підбір музики й опрацьовання її для танку окремо. Бо те, що ми досі чуємо підчас наших танків, і з музичної й з технічної сторони стоїть нижче критики. Коли ще не маємо своєї відповідної орхестри й розписаних та написаних для неї танків, то треба виробити цілком народню музику при танках і завести такі народні інструменти, як: цимбали, решітка, флет, сопілка, скрипка, чельо, бас. Ріжнородність танків має бути підкреслена також ріжнородністю музики, а не вбиватися її однотонністю.

Про молодечу орхестру М. Гайворонського нема що багато говорити. На цьому виступі вона написалася найліпше, як коли. Замітний поступ орхестри з кождим її прилюдним виступом. Нема сумніву, що й сам М. Гайворонський і молоді музиканти орхестри добре знають, як багато треба працювати, щоб стати добрим музикантом та утворити гарну орхестру. Чуеться ще недостача принаймні таких інструментів, як чельо, бас. Колиб потім додати ще гарфу й літаври, то це вже булаб повна струнна симфонічна орхестра. Невже серед Українців у Ню Йорку нема таких дітей, що хотілиб і моглиб учитися гри на цих важних в орхестрі інструментах?

Про художній успіх орхестри може посвідчити те, що кожда точка була вкрита рясними оплесками, а по закінченню цілого виступу орхестри публика ще довго оплесками викликала повторення програми. Отже треба зазначити, що для молодої орхестри цей виступ був повним успіхом, хор і не було на цей раз, як на одному з попередніх виступів, гарних скрипкових соль дівчини Пухальського та хлопця Терпеливого. Особливо треба пошкодувати, що на цей раз не було чудової точки; спів артистки М. Гребінецької „Ой у полі могила", під акомпаніямент орхестри. Ця точка на попередньому виступі орхестри зачарувала всіх слухачів і дала глибоку естетичну насолоду слухачам.

Творення української симфонічної орхестри в руках М. Гайворонського стоїть на правдивому й трівкому шляху. Треба лише побажати, щоб йому, нашому найліпшому композиторови та капельмайстрови в Америці, а також його молодим членам орхестри, прийшли на допомогу ті батьки, що хочуть музично виховати своїх дітей, та кому дорогі інтереси й слава української музики в Америці. З критичних уваг можу висловити лише побажання, щоб в орхестрі було більше дисципліни, особливо перед початком кождої точки, коли діти дуже поволі займають відповідні позиції, щоб почати гру.

Отже виступ усіх українських молодих артистів 21-го травня залишить на довший час гарні спомини в тих, що мали насолоду бачити й чути нашу молодь на сцені. Та це ще лише початки, а роки солідної й неустанної праці принесуть такі плоди, яких несподіваються ні сіячі, ні ті, що підтримують сіячів та молодих працьовників на чолі українського мистецтва. Тільки треба ввесь час ставитися до кождого свого публичного виступу поважно, критично й пильно готуватися, щоб кождий виступ був кроком вперед, а не стояння на місці, або ще гірше: поступ назад.

З вірою в свої сили й в повну перемогу на полі народнього мистецтва в Америці повинні далі неустанно йти впередмолоді артисти, їх учителі та провідники. Я певний, що українські родичі, які вже нераз показали свою свідомість, завзяття й розуміння справи, підіпруть всіма своїми силами пожиточну й благородну працю на славу українського народного мистецтва та українського національного імени.

Б.

АНСОНІЯ, КОНН.

Концерт в память Шевченка.

Наша громада відсвяткувала роковини смерти нашого ґенія Тараса Шевченка святочним концертом, який відбувся дня 3. травня в Либерті Гол.

Вступне слово виголосив місцевий парох о. Ротко, представивши той великий переворот, який зробило слово Шевченка на цілім українськім народі.

Потім виступив зі своїми продукціями місцевий хор під орудою учителя Романа Гвоздевича. Всі присутні з Ансонії й подальших околиць були захоплені співом і висловлювалися з найбільшим признанням про хор і його дірiґента.

Музичну вартість концерту піднесли ще виступи п-ни Юлії Баволяк з фортепяновим сольом і п. Володимира Гвоздевича, який відограв скрипкове сольо.

Програма свята до пісень включно мала наскрізь поважний і святочний характер. Святочну промову виголосив краєвий делеґат, гром. Омелян Грибівський, котрий загрів огнистим Шевченковим словом усіх присутних до дальшої витревалости у боротьбі за наші права.

Свято закінчено відспіванням національного гимну.

З концерту і збірки вислано до Обєднання $87, які призначено по половиці на Рідну Школу й допомогу дальшій боротьбі.

Більшими жертвами зібрано $87, а дрібними $4.25. З розпродажі тикетів було $44.30. По відтрученню розходів на концерт осталося $96.65. До Обєднання вислало $87, а в касі осталося $9.65.

Жертвували: по $10: о. А. Ротко, Анна Зборівська, Тов. Запорожська Січ в Ансонії, Тов. Запорожська Січ в Дербі; по $5: Г. Патинок, Т. Захаревич; по $2: О. Мерещак, В. Калина, В. Вавро, Анастазія Гульовська, Анна Саміла, І. Радзіх, Й. Кріса, Р. Гвоздевич, Паранька Тута, Анна Концевич; по $1: В. Глива, Михайлина Захаревич, Марія Хомкович, І. Глива, Д. Сидоряк, І. Шуран, Т. Кулевець, Т. Королишин, Я. Короташ, Броніслава Мирон, С. Семчишин, Т. Герчаковський, І. Біньковський, В. Баволяк, Д. Винник, І. Андрушко, П. Брельо.

Комітет.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Василь Дзюбатий, член Товариства Запорожської Січи, відділу У. Н. Союза 155 в Перт Амбой, Н. Дж., помер в понеділок, 25. травня 1931 р. Походив зі села Черче, повіт Рогатин. Похорон відбудеться в середу, 27. травня 1931, в годині 2-гій пополудни з дому жалоби на Пуласкі Евеню, Перт Амбой, Н. Дж.

Вічна йому память.

Іван Ваверчак, секретар.

Жінка (до чоловіка, в сварці). Ти брешеш! Ти не був у місті з Куріпкою, як говориш!

Чоловік: Так? То докажи мені це, люба жіночко!

Жінка: То мені дуже легко доказати! Я була з ним!

Батько (до сина): Ти міг би бути вдоволений, колиб ти мав такого батька, як мій небіщик батько.

Lehigh Valley

ПРОГУЛЬКА ДО WILKES-BARRE И SCRANTON

$3.60 ЗВОРОТНИЯ ТІКЕТ

ДО ВУГЛЕВОГО ОКРУГА

HAZLETON, AUDENRIED and McADOO

$3.50 ЗВОРОТНИЯ ТІКЕТ

В НЕДІЛЮ, 31-го ТРАВНЯ

Спеціяльний потяг віджджає з New York, Hudson Terminal 12.00 субота о півночі; з Jersey City, Exchange Place стації 12.10 в неділю по півночі; з Newark (Eliz. і Meeker Aves.) 12.40 по півночі. Вертаючися виїжджає з Scranton 6.30 ввечір, з Wilkes Barre 7.10 ввечір, з McAdoo 7.35 ввечір, з Audenried 7.40 ввечір, з Hazelton 7.55 ввечір.

Подібна прогулька в неділю, 21 червня (June).

Тікети до набуття Exchange Place або Journal Square. Телефонуйте до інформаційного бюра: Montgomery 5-7000.

The route of the Black Diamond

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.! ПОВІДОМЛЕННЯ. ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА.!

Отсим подається до відома філаделфійській громаді, що ВЕТЕРАНИ СВІТОВОЇ ВІЙНИ УКР. ПОХОДЖЕННЯ

— підуть —

НА „МЕМОРІЯЛ ДЕЙ", В СУБОТУ, 30-ГО ТРАВНЯ (MAY) С. Р.

на ЦВИНТАРІ, а то на „НЕШЕНЕЛ СОЛДЖЕРС СЕМЕТЕРІ" і на „УКРАЇНСЬКИЙ ЦВИНТАР НА ФАКС ЧЕЙС", віддати військову почесть погибшим товаришам світової війни. Проситься ветеранів, які хочуть взяти участь, явитись в уніформах 30-го травня, в год. 8.30 рано в Укр. Громаді при 23-тій і Бравн ул. — З військовим привітом — Комітет. 121-2

ПРОТОКОЛ

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА, яке відбулося на днях від 16. до 20. лютого 1931 р.

(Продовження).

(19)

Звіт Головної Контрольної Комісії.

ЗВІТ КОНТРОЛІ ГОЛ. ФІН. СЕКРЕТАРЯ ВІД 30. ЧЕРВНЯ ДО 31. ГРУДНЯ 1930 Р.

П Р И Х О Д И:

	Вкладки від членів	Проц. від моргечів	Проц. від бондів	Проц. з банків	Сирітські части	Відзнаки книги і ин.	Сплата моргечів	Сплата бондів	Сплата позички	Календар	Рент	Разом
Липень	33,946.71	5,681.05	3,448.75	4,882.20	3,033.34	115.55	4,156.75	15,675.00				70,939.35
Серпень	34,259.44	7,469.79	3,650.00		625.00	131.88	982.50					47,118.61
Вересень	33,979.89	5,321.45	295.00		1,665.00	181.65	23,565.60					65,008.59
Жовтень	34,135.09	2,982.54	1,647.21		3,480.00	156.10	1,662.40					44,063.34
Листопад	34,146.24	13,805.56	1,712.50		1,231.95	138.07	2,200.00					53,234.32
Грудень	34,035.26	7,494.55	1,942.37	2,092.52	1,650.00	155.01	3,931.65		9,048.22	4,055.80	5,000.00	69,405.38
Разом	204,502.63	42,754.94	12,695.83	6,974.72	11,685.29	878.26	36,498.90	15,675.00	9,048.22	4,055.50	5,000.00	349,769.59

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд запомоговий	Фонд конвенц.	Фонд сирітський	Моргечі	Бонди	Фонд народний	Календар	Рент	Зворот	Разом
Липень	13,784.91	5,180.83	1,150.00		302.25	3,500.00		2,400.00				26,317.99
Серпень	10,325.09	4,653.53	1,575.00		1,621.25			1,027.80				19,202.67
Вересень	8,745.00	5,495.93	1,175.00		2,976.58							18,392.51
Жовтень	14,279.48	4,855.19	1,400.00		1,686.00	15,000.00						37,220.67
Листопад	21,771.09	6,686.48	1,825.00		1,430.30			1,327.80				33,040.67
Грудень	22,550.00	4,947.52	1,550.00		2,893.65	122,000.00	30,534.00	200.00	4,124.70	5,000.00	2,275.00	196,074.87
аРзом	91,455.57	31,819.48	8,675.00		10,910.03	140,500.00	30,534.00	4,955.60	4,124.70	5,000.00	2,275.00	330,249.38

ЗІСТАВЛЕННЄ.

Готівка з кінцем червня 1930 р. остала $404,173.71
Прихід за 6 місяців, від 30. червня до 31. грудня 349,769.59

Разом $753,943.30
Розхід за 6 місяців 330,249.38

Готівка з кінцем грудня 1930 р. остае $423,693.92

ЗАГАЛЬНІ ПРИХОДИ І ІРОЗХОДИ ЗА РІК 1930-тий.

П Р И Х О Д И:

	Вкладки від членів	Проц. від моргечів	Проц. від бондів	Проц. з банків	Сирітські части	Відзнаки книги і ин.	Сплата моргечів	Сплата бондів	Сплата позички	Календар	Рент	Разом
1-ий ½ рік	204,220.61	30,058.25	12,943.92	6,075.94	7,125.15	1,373.26	7,626.60	11,036.30	644.32	30.60		281,134.95
2-ий ½ рік	204,502.63	42,754.94	12,695.83	6,974.72	11,685.29	878.26	36,498.90	15,675.00	9,048.22	4,055.80	5,000.00	349,769.59
Разом	408,723.24	72,813.19	25,639.75	13,050.66	18,810.44	2,251.52	44,125.50	26,711.30	9,692.54	4,086.40	5,000.00	630,904.54

Р О З Х О Д И:

	Фонд посмертний	Фонд адміністр.	Фонд запомоговий	Фонд конвенц.	Фонд сирітський	Моргечі	Бонди	Фонд народний	Календар	Рент	Зворот	Разом
1-ий ½ рік	71,860.57	36,653.69	8,748.00	1,484.81	11,975.76	91,000.00		855.76				222,578.59
2-ий ½ рік	91,455.57	31,819.48	8,675.00		10,910.03	140,500.00	30,534.00	4,955.60	4,124.70	5,000.00	2,275.00	330,249.38
Разом	163,316.14	68,473.17	17,423.00	1,484.81	22,985.79	231,500.00	30,534.00	5,811.36	4,124.70	5,000.00	2,275.00	552,827.97

ЗАГАЛЬНЕ ЗІСТАВЛЕННЯ ЗА 1930 РІК.

Готівка з кінцем грудня 1929 р. була $345,617.35
Прихід за 1930 рік 630,904.54

Разом $976,521.89
Розхід за 1930 рік 552,827.97

Готівка з кінцем грудня 1930 року остае $423,693.92

(Дальше буде).

БАНКИТИР УМЕР

Комедія з сільського життя на три дії.

Виступає в сій штуці 14 осіб. — Ціна 35 центів.

"SVOBODA,"

81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY, N. J.

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

UKRAINIAN DANCES AND PLAYERS GIVE PLEASANT BENEFIT PROGRAM ON FIFTH AVENUE.

By Henry Beckett.

On the stage of the Heckscher Theatre, that pleasant house on upper Fifth Avenue where the walls are storybook pages and Cinderella makes her hurried departure from the ball, the children of Ukrainians last night danced and played for the benefit of adjustment aid activities and study groups for foreign-born home women of the Neighborhood Teacher Association.

Although the event was proclaimed a Ukrainian Folk Ballet, with Vasile Avramenko as ballet master, he was not present, and in fairness the program should be considered as an intimate and charming demonstration of what his school of the dance is trying to do, rather than as a repetition, even on a small scale, of the truly magnificent display at the Metropolitan Opera House recently, under his personal direction.

On that other occasion, when hundreds of whirling figures made a dazzling spectacle on the large stage, the program proceeded with the fine precision and the performance was excelently finished without losing any of the seeming spontaneity that gave the impression of a real folk festival more than a concert hall show. Last night, on the other hand, there were awkward moments and the dancing was not so brilliant and zestful.

In place of a chorus, singing folk songs unaccompanied, there was presented last night the Yong American-Ukrainian Violin and Mandolin Ensemble, under Professor Michael O. Hayvoronsky. The playing of these boys and girls was simple, bright and quite delightful. It had an ingratiating schoolroom character. Once the professor reached clear across the front row of girls, twittering away at their mandolins, and quickly stopping the bowing of a girl whose violin had lost the pitch. At the close he seized the violin, got it in tune, and handed it back.

This ensemble played spring dance songs and Ukrainian folk songs, closing with "Kossack's Farewell," a solemnly vibrant piece, with the rhythm strongly accented and with melody wild and strange.

In the main the dance program was made up of the intricate and rapid dances that were seen at the Metropolitan. Some were unsatisfactory, because the stage was too small to permit the proper formation of patterns and once or twice the dancers almost knocked down the scenic trees. Also there were not enough boys and when dancers made mistakes they were clearly noted. Only one solo dance had the exquisite finish of the other performance and that was the one of the "Little Hutzul Boy." Several duets were pretty.

The dance costumes were certainly alluring. The young women, some of them extremely attractive and altogether wholesome, with headdress of flowers hinting at the Mongolian, and the booted young men, with black hats, flat-crowned and trimmed in ostrich tips, made a gallant scene together and smaller girls and boys were equally good to see. The stage was colorful with flowered aprons, plaids, embroidered and velvet jackets, red leggins, smocked sleeves whose embroidery was set off pleasingly as arms and necks were entwined, and with jackets worn as flying capes of scarlet. The costumes were profuse in flowing ribbons.

The orchestra, directed by Roman Kuzma, sometimes was too lound, but an orchestra that works as hard as an orchestra must at a Ukrainian festival should be criticized for nothing.

(New York Evening Post, May 22, 1931).

Йосиф Томас.

В АНДАЛЮЗІЇ

Кажуть, що правдива Еспанія зачинається від Мадриду на південь. Себто, що землі північної Еспанії пристосувалися до інших европейських країн більше ніж південні. Південь під впливом своєї маврської минувшини заховав свою. Зачинається це вже в Толедї, 76 кільометрів на південь від Мадриду. В Толеді починаються памятки маврської культури, ще більше їх у Кордові, а найбільще в Севілі та Ґранаді.

Окремішність Андалюзії від інших частей Еспанії показується ще більше в прикметах і житті населення. Має на це вплив примішка маврської крови, досі замітна після сімох століть, а також тепле підсоння, яке не знає зими та влекшує людям вижити. Радість життя та нахил до вигоди є сильніші, ніж воля пильною працею подбати про засоби для кращого життя.

Та не було би справедливо говорити про лінивство. Андалюзійський нарід, як узагалі Еспанці, вміє працювати. Рівнож не було би легко найти в Европі країну, де нарід був би більше демократичний, в тім змислі, що вважають себе рівними іншим. Еспанці, між ними і прості люди, що не мають шкільного образування, мають культуру в крови та вміють поводитися на вулиці чемніше ніж люди неодного великого чужого міста.

Кожда країна жиє своїм окремішним життям, тому також Андалюзія має більше типічних прикмет ніж інші части Еспанії.

В краю нема закону, що заборонював би жебранину. В усіх містах е прошаки, та ніде не поводяться так достойно, сказати би по геройськи й великодушно, як в андалюзійських містах. Уже щоправда помало зникає ця ґенерація прошаків, які вважали себе за „кабалерос" (пани), а тому, хто їм давав милостиню, говорили „германо" (брате). А ті, що ще тепер стоять перед дверима катедри (церкви) в Севілі або в Ґранаді, зуміють так гордо глянути на вас, щоби ви дали більше грошей, ніж звичайно даете. Не подякують вам, бо не ви їм, лише вони вам зробили добре діло, себто дали вам нагоду зеднати собі милостинею заслугу.

Серединою Ґранади глибоким річищем тече потік Даро, попертинаний мальовничими містками, а при його березі зніимаються високі горби. На однім березі стоять сильні, червоні твердині, що окружають Альгамбру, камінну загадку Андалюзії: повстала вона на бажання маврських султанів і є виявом їх багатств і колишньої безмежної сили.

На другім березі Дара є горб Альбаісін, з повидовбуваними норами, в яких уже чотири століття живуть цигани. Обі гори поглядають на себе. Слава султанів скінчилася 1492 року, історія альбаісінських джітанос (циганів) більше погана ніж добра, тревае досі, головно для туристів. Зелені високі кактуси покривають збочі гори, а між ними вються стежки, вкриті порохами, здовж циганських хатчин. Сонце тут пече ввесь день, вибілює пестрі барви випраних одягів і білля, що сохне на кактусах.

За кожним подувом вітру чути неприємний запах.

— Акі гай поркерія, сеньор, (тут є свинство) — перестерігають мене діти, що збіглися до мене довкола, щоби я не йшов на поперечну стежку. Ціле село там ходить на „тоалету", бо Альбаісін не має каналізації.

Сонце пече та відзеркалює радість на лицях скромних джітанос. Із колишнього народу лишилося нині ледви яких триста душ, з яких значну часть творить потомство. Жиють у землянках, видовбани у скелі. Землянку замикають двері, а скеля довкола них побілена вапном, від якого відбиваються соняшні проміні.

Діти й знову діти, всюди. Ґранадські джітанос іще довго не вигинуть. Одначе поступ продістається і сюди та нищить їх прикмети. Молода ґенерація вже старається наслідувати людей, що жиють по містах і відривається від традицій свого народу.

Кілька гарних циганських дівчат прийшло глянути на чужинця. Барвні одяги закривають їх смагляве тіло, а необхідна хустка має з рамен, із вух звисають великі ковтки, а в чорних очах грає ціле пекло. Стануть як до танцю, руку вигнули в каблук над головою, бік вигнутий, а між червоними устами сміютюься білі зуби. Потім танцювали свою фантазію з пристрастю, яку мають у крови. Колиж відтанцювали, одна наперед другої кликали до мене, витягаючи руки: „Меріто, сеньор, чінко чентімос. Уна періта, сеньор!"

Пять чентімів вистарчило для заплати за радість, яку справили мені танцем. Я спитався їх, що зроблять з тими малими грішми.

— Пара компрар карамельос (на цукорки).

Тоді було між ними дівча надзвичайно гарне, з очима, в яких таїлися чар і отруя. Називалася Люсія, а її мягкий, чарівний голос переслідував мене все, коли я прийшов до Альбаісіну. Танцювала пристрастно, а її червона хустка, закинена на плечі, вилась у повітрі. Я тоді схопив її кілька разів фотоґрафічним апаратом у молодих літах, коли була на-пів дитиною, на-пів жінкою.

То було недовго перед війною.

Небаром після війни був я знову в Еспанії та відвідав Ґранаду. Життя тут у дечому змінилося, а золото, здобуте доброю торговлею підчас війни, підвищило вимоги та потреби життя. Пезета платилася двічі стільки, що тепер. Гроші поглибили суспільні ріжниці; було більше багацтва й більше біди.

Перший день після приїзду до Ґранади я знову пішов до Альбаісіну, скорше ніж до Альгамбри. На перший погляд не змінилося тут нічого, хіба лише запорошені кактуси підросли ще більше та згусли. Була тут знову громада дітей, як і колись, лише інших і здавалося мені, що ще більше пустих, ніж тоді. На кінці Альбаісіну стояв тепер новий, біло виправлений будинок, який мені діти з жахом показували. Була то школа, місце мук для циганських дітей, які тепер замісць колишньої свободи, мусіли вчитись азбуки та порядку. Одначе „поркерія" (свинство) була тут і далі, як і колись і вдержувала традицію циганської свободи.

Гарні циганські дівчата вибігли зі скельних хатин та казали, що будуть танцювати. Та це вже не були такі живі й веселі джітанос у пестрих одягах, як колись, а нинішні дівчата, які, як лише підросли, зодягнено в білі одяги, такі, як їх носять Еспанки на головних улицях міста.

Лише пристрасть до танцю осталась їм така, як і колись. А коли відтанцювали, витягали руки по прощацьки:

— Ун реґаліто, сеньор, уна пезетіна! (Даруйте мені пезетоньку!)

— А навіщо тобі пезети? — питаюся одної з них.

Її смагляве лице зачервонілося з сорому, похнюпила очі та мовчала збентежено.

Я далі наставав, щоби сказала мені.

— Пара мі новіо, сеньор, (для мого хлопця) — призналася півголосом.

Я далі допитувався та довідався, що кохання між циганами в Альбаісіні має свої власні закони. Там мусять дівчата хлопцям платити, щоби їх любили.

Часи змінилися: циганським дівчатам уже не вистарчило пять чентімів на цукорки, як тому кілька літ, лише потребували багато грошей на нові видатки.

І тому гарні джітанітас танцювали перед мною та виманювали пезети, бо були молоді, а ґранадське сонце їм розпалювало кров. Їх хлопці тимчасом лежали в траві на горі Альбаісіну та курили папіроски. Бо „ун кабалеро но трабаха" — не ялося, щоби пан працював.

Я стрічав дозрілі циганки та глядів їм у лиця, чи не пізнаю Люсії. Я мав на думці гарну, палку дівчину, яку я тому кілька літ фотоґрафував на спомин. Потім я питався жінок, де є та гарна Люсія, що тому кілька літ танцювала в Альбаісіні.

— Люсія? — пригадували собі хвилину; видно вже давно забули про цю гарну дівчину з вогнем у крові та жевріючими вугликами в чорних очах. Вкінці одна з них пригадала собі.

— Люсія віддалася, має четверо дітей, вона вже „муй кансада" (дуже постарілася).

Я сказав, щоби закликали її. Із скельної хатини вийшла підстаркувата жінка, з западеними грудьми, постарілим лицем, із якого тупо гляділи змучені очі. Двоє малих, брудних дітей держалося її за спідницю. Де була ця краса з мого образка, на який я нераз дома поглядав! Начеб минуло двацять, а не шість літ відтоді, як я її бачив в останнє. Не цікавилася вже своєю недавньою минувшиною, яку протанцювала на розпечених каменях Альбаісіну, а яку я їй пригадав.

— А де Кончіта, твоя приятелька, що танцювала з тобою? — питався я.

Жінки поглянули на себе допитливо.

— Відїхала, пане.

— Куди, може до Мадриду? — допитувався я дальше.

— Ні, пане, відїхала дуже далеко.

Потім довідався я від одної циганки, що Кончіта, якій — як ми вперше стрінулися — було може шіснацять літ, померла. Про сумні річи нерадо говорять, тому сказали мені, що „відїхала".

Так то скоро минає молодість і краса тих невеличких останків ґранадських циганів, які жиють у скельних дірах Альбаісіну.

— Вая І кон Діос, (хай вас Бог провадить) — прощалися зі мною цигани.

Вечором я глядів довго з протилежного горба, на якому розложилася Альгамбра, на Ґранаду. В старім берестовім саді, що росте довкола палати, було тихо; чути було лише журчіння води в старинній фонтані. Внизу в освітленому місті кипіло життя, що не втихає до пізної ночі. Лише в Альбаісіні було тихо й темно. Зі скельних хатин, що не мають вікон, не продістався ні проміньчик світла.

Потім я ходив вулицями міста. На головних вулицях йшла променада населення, в каварнях грали музики, а з далеких вулиць доходив спів. В одній вуличці біля катедри почув я крики, що доходили з відчинених вікон першого поверха. Було це дуже похоже на якийсь клюб, або щось подібного. До дому входили люди бідно зодягнені, одноногі нещасники посувалися на кулях, а старі люди задихувалися тяжко на сходах.

З відчинених вікон доходили схвильовані голоси.

Я питався людей на вулиці, що тут є. Був це клюб прошаків, тих, яких я за дня бачив біля воріт катедри. Вечором ідуть до „свого" клюбу. Декотрі тут програють, що вижебрають, іншим пощастить, а всіх веде сюди надія, що виграють. А бодай забудуть про нужденне життя.

Ставки відповідні до їх кишені.

— Пера чіка вале! (ставлю пятака) — чути крізь відчинене вікно.

Французький письменник Поль Бурже любив довше поспати. Раз приїхав на кілька днів у гості до ґрафа Д'Осонвіль. Коли першого дня Бурже до 11-тої години не виходив із спальні, ґраф пішов до Бурже та та сказав: „Даруйте, що я перериваю вам сон, та я..."

— Нічого. — відповів Бурже. — Я вже й не спав. Я лише так трохи дрімав. Поправді й не дрімав. Я лише роздумував. Я маю вже такий звичай, все рано збираю думки і їх розробляю, попросту працюю.

На другий день було вже полудне, а Бурже все ще не показувався зі спальні. Ґраф пішов до нього та сказав:

— Любий приятелю, ви забагато працюєте, я боюся, щоби ви не перепрацювалися.

—o—

— Не знаю, як ти могла рішитися вийти за Качуровського, таж він кульгає на ногу!

— Щож такого дуже? Вінжеж кульгає лише тоді, як ходить!

—o—

Одному ватажкові диких племен, що мав кілька жінок, місіонар сказав, що коли хоче охреститися, може мати лище одну жінку.

За якийсь час приходить цей ватажок до місіонаря з одною жінкою та просить, щоби місіонар уже охрестив його.

— А щож ти зробив із рештою жінок? — спитав місіонар.

— Та ми зїли їх.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ОБУРН, Н. Й.

Концерт.

Товариство танцюристів в Обурн, Н. Й., урядило концерт і баль в день 9 травня і запросило нашу оркестру з Рочестер, щоби помогла приграватн до танків.

Танки випали дуже ґарно. Публика нагородила танцюристів щирими оплесками.

Найліпше випав „Запорожський герць". Танцювали чотири хлопці. Мусіли ще раз повторити, так публика полюбила цей танок. Танцювали хлопці, справжні козаки. Мені дивно, що такі малі хлопці, а так справно віддали такий танок, та ще й з шаблями. А вони його так гарно відтанцювали. Був я коло танків, як вчив у нас пан І. Пігуляк, де я майже кождий раз приґравав і придивлявся до кождого танку. І знаю, як це тяжко було вивчити цей танок у нас у Рачестер.

Танцюристи — це по більшій части дівчата. Хлопців якось тяжче притягнути до співу чи до танків. Але помало вже приходять.

Належиться за танки велике признання панні Юлії Зобків, котра так щиро працює. Замісць ходити до театрів, як це роблять інші дівчата, вона працює коло українських танків. Працює ревно ще й один хлопець, але його імени не знаю. А важне те, що, як мені казали, то панна Зобків виводить наші танки по більших американських інституціях в Обурн, а діти тепер горді з того, що вони знають українські танки і тішаться ними.

Михайло Юрків.

ВИ МОЖЕТЕ МАТИ СИЛЬНІ ОРҐАНИ

Нуґа-Тон дає нову силу і потугу ослабленим, знеможеним орґанам і робить їх здібними виконувати їх роботу належито. Він очищує тіло від зародків недуги й по кількох днях його заживання ви починаєте почуватися ліпше, болі і долеглнвости в жолудку, кишках, мязах і суставах устають, ваші нирки стають сильнішими, ваші орґани мають більше життя, а ви самі чуєтеся наче новим чоловіком. Нуґа-Тон продають аптикарі. Конечно дістаньте його. Коли аптикар його не має, то попросіть його, щоби замовив для вас трохи у своїм головнім складі.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРҐ І АКУШЕР
153 Avenue B,
New York, N. Y.
(межи 9. і 10. ул.)
Tel.: ALGONQUIN 8625.
Урядові години: рано від 10 до 11, ввечір від 6 до 8, а в неділі від 12 до 1-шої вполудне, або після умови.

ТАРЗАНОВІ ЗВІРЯТА.

(28)

Того, що пантера вчула, не могло почути звичайне людське вухо. Це могло вчути лише спеціяльне вухо хижих звірів, що роджені в джунґлях. Пантера вибрала собі місце на частоколі й з великою зручністю, але дуже тихо перестрибнула через нього. Одним махом вона опинилася в селищу дикунів, ховаючись в тіни частоколу та в гущавині кущів. Скоро вона здалека побачила на площі селища також дикунів.

—o—

Нарешті танок скінчився. Два дикуни витягли Тарзана на площу з курівя. Положили його на землю в колі вогнищ, та горщиків, в яких вже давно кипіла вода. Закопали в землю грубий стовп і почали міцно вязати до нього Тарзана. В той час у віддалі інші дикуни вигукували якісь дикі згуки й здавалося божеволіли від дикого танку. Нарешті Тарзан почув себе привязаним до стовпа так, що годі було навіть поворохнуться.

—o—

Тут підійшов до нього Роков, що придивлявся з вожаком дикунів, як привязували Тарзана. З розмаху Роков ударив пястуком Тарзана в обличча. З уст його потекла кров, але він жадним рухом, чи звуком не показав, що його болить. Це Рокова так роздратувало, що він осатанів і бив уже Тарзана по лицю, в груди, попід боки, куди лише влучить. Тарзан спокійно зносив тортури й не виявляв назовні своїх страждань, чи болю.

—o—

Нарешті Роков вихопив спис у дикуна, що стояв на сторожі біля Тарзана. Та тут вожак дикунів схопив його своїми сильними руками й спинив саме в час, коли Роков уже розмахнувся, щоб ударити списом у груди Тарзана. „Стій!" — гукнув вожак. „Коли ти це зробиш і не даси нам відтанцювати танку смерти, то тоді ти сам опинишся на його місци". Це Рокова спинило, а дикуни розпочали навколо Тарзана останній танок смерти.

—o—

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УВАГА! ГРОМАДЯНЕ! УВАГА!
АРТИСТ-МАЛЯР
Д. ЗАХАРЧУК
Громадяне! В теперішнім ... робіття ДЕШЕВО І НА ВИГІДНІ ... ТИ помалюю вашу церкву ... то подиничі образи до церк... ловину дешевше. Робота перш... Також в мене є все, що потрібн... церков і товариств. Даю ... з кождого замовлення на Рідн...
Пишіть по інформації:
Artyst D. ZACHARCZUK
P. O. Box 15, Northampton ...

666
ПЛИН або ПАСТИЛЬКИ
усуває біль голови і невральгію ... мінутах, здержить простуду в ... дни, малярію в 3-ох днях
666 МАСТЬ на простуду у дітей.

КІМНАТИ ДО ВИНАЙМУ на фармі на літній сезон, де є свіже, здорове ... і дуже гарна околиця. Електр... да і всі уліпшення в кімн... укінченню велика галя, де ... на кождої суботи і неділі ... та забавитися. Хто приїде ... не пожалує. Ціни на кімнат... ні. По ближчі інформації ...
WM. PASTUCK,
Box 34, Blawenburg, N. J.

Phone: Main 5720.
O. E. MALISKY,
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
512 Society for Savings Building
CLEVELAND, OHIO
Вечерами: 2191 Professor Street
2— Phone: Atlantic 2054

DR. M. SMITH
переніс свій офіс під число
9 LIVINGSTON PLACE.
NEW YORK CITY
ріг 16th Street (ч. 318 East)
напроти нового шпиталю межи
1st Ave. і Stuyvesant Park
Telephone: Stuyvesant 5760

Phone: Brunswick 7187.
АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVE.,
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх суд... ... ється переглядaнием ... виготовляє контракти купн... дажі; перепроваджує ... справи; і полагоджує ... патентові і прочі справи.

Herman Turkel
АДВОКАТ І ДОРАДНИК ПРАВНИЧИЙ
51 Chambers St., New York City
ROOM 723. — TEL. WOrth 2-7880
ЦИВІЛЬНІ, КРИМІНАЛЬНІ І РОЗВОДОВІ СПРАВИ.
Виробловання документів, контрактів і полагоджування всяких других легальних справ.
ГОВОРЮ ПО УКРАЇНСЬКИ.

ФАРМА В НЮ ДЖЕРЗИ.
51 миль від Ню Йорку, 120 акрів ... двійної стейтової дороги, 20 акрів ... 20 акрів вівса, 25 акрів кукурудзи ... пасовиско, дім 10 кімнат, 8 других будинків, 11 коров, 2 ялівки і бугай, 4 ... машина до вязання, грабачка, 3 борони ... шина до гноєння, 2 фармерські ... кож і другі вози, машина до с... курузи, машина до кошення, упр... 1 ... кінної сили інджай і всякі ... ряди. Ціна $12,000, готівкою $6,...

ФАРМА 100 АКРІВ при дорозі ... в Трі Бриджес, земля дуже добра ... лука, дім старий котрий був ціл... лений, 10 кімнат, стім гіт, електри... лення, коло дому плине кілька ... в барні, барна вища від дому так ... на дуже легко завести воду до ... на має приміщення на 8 корів ... машинерію, кілька курників, ... $8,000, половина з сего на морг...

Кождого дня мене можна знайти на офісі в почтовім будинку в
SO. BOUND BROOK, N. J.
від 9-тої рано до 12-тої в ...
PH. D. FILANOVSKI,
c/o Simonali,
Box 448, So. Bound Brook, N. J.
Також кождого дня від години 7-мої ... під ч.:
535 E. 6 St., Room 12, New York, N. Y.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ.
Tel.: Orchard 4-2568
NEW YORK CITY
129 E. 7th STREET.

ПЕРШИЙ УКР. ПОГРЕБОВИЙ ЗАКЛАД В НЮАРКУ І НА ОКОЛИЦІ
Ми робимо гарні похорони
ПО $150

Без ріжниці як далекі позаміс... вости, кличте нас:
Офіс: 485 AVON AVENUE.
Phone: Terrace 3-8882, або Waverly 2-1636, NEWARK, N. J.